

повною мірою за допомогою як угодицької (договір як домовленість), так і зобов'язальницької (договір як зобов'язання) теорій сутності договору у господарському праві.

Література

1. Ракова Е.Г. Договор как форма и процедурный институт позитивного права: учеб. пособие / Е.Г. Ракова. – СПб: Дельта, 2004. – 193 с.
2. Корецкий А.Д. Теоретико-правовые основы учения о договоре / А.Д. Корецкий. – СПб.: Юридический центр «Пресс», 2011. – 211 с.
3. Кабалкин А.Ю. К вопросу о сущности гражданско-правового договора по российскому законодательству / А.Ю. Кабалкин // Юридический мир. – 2010. – № 10. – С. 7-14.
4. Тихомиров Ю.А. Договор как регулятор общественных отношений / Ю.А. Тихомиров // Правоведение. – 2013. – № 65. – С. 27-35.
5. Мілаш В.С. Господарське право / В.С. Мілаш. – Ч. 2. – Х.: Право, 2008. – 335 с.

УДК 346.34:347.44(043.2)

Доброштан Я. А., Павлуша Я. А., студенти,
Навчально-науковий юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Слободська І.А., старший викладач

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ УКЛАДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ДОГОВОРІВ

Сьогодні укладення правочинів в електронній формі не є поодиноким явищем як у цивільному, так і в господарському оборотах. Незважаючи на очевидні переваги електронної комерції, ефективно регламентувати таку систему досить важко. Господарський договір, укладений за допомогою сучасних засобів зв'язку, становить традиційні, засновані на домовленості сторін зобов'язальні правовідносини між суб'єктами господарювання, змістом яких є взаємні права й обов'язки у сфері господарської діяльності. Його специфіка полягає в матеріальному носіїві, на якому фіксується зміст договору. Укладання господарського договору в електронній формі виключає фізичний контакт сторін [5, с. 87].

Згідно з ч. 7 ст. 179 ГК України господарські договори укладаються за правилами, встановленими Цивільним кодексом України з урахуванням особливостей, передбачених ГК України, іншими нормативно-правовими актами щодо окремих видів договорів. За загальним правилом ст. 207 ЦК України правочин (відповідно й договір) вважається таким, що вчинений у письмовій формі, якщо його зміст зафіксований в одному або кількох документах (у тому числі електронних), у листах, телеграмах, якими

обмінялися сторони [3, с. 64].

30 листопада 2016 р. Президент підписав найважливіший законопроект № 4496, що дозволяє укласти договори по e-mail, підписуючи їх в електронній формі та виставляючи invoice (рахунок). Підписаний документ вносить до ст. 6 закону «Про зовнішньоекономічну діяльність» таку зміну: «У разі експорту послуг (крім транспортних) зовнішньоекономічний договір (контракт) може укладатися шляхом прийняття публічної пропозиції про договір (оферти) або шляхом обміну електронними повідомленнями, або іншим способом, зокрема – шляхом виставлення інвойсу, в тому числі в електронному вигляді, за надані послуги». Варто зауважити про існування поняття «електронний документ» та можливості перетворення його у візуальну форму.

Так, згідно зі ст. 5 Закону № 851 «електронний документ – документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа». При цьому, хоча він створюється, передається і зберігається електронними засобами, його можна перетворити у візуальну форму, якою є «відображення даних, які він містить, електронними засобами або на папері у формі, придатній для приймання його змісту людиною». Та чи набуде такий документ у разі перетворення його у візуальну форму статусу оригіналу – ще питання. Частково відповідь на нього можна знайти у ст. 11 Закону про електронну комерцію, відповідно до якої електронний договір може містити «умови виготовлення та отримання паперових копій електронних документів». Тобто Закон про електронну комерцію візуальну форму електронного договору апріорі не вважає оригіналом. Відповідно до ст. 638 ЦК України «договір є укладеним, якщо сторони в належній формі досягли згоди з усіх істотних умов договору». При цьому згідно зі ст. 640 ЦК України моментом, з якого договір вважається укладеним, є момент «одержання особою, яка спрямувала пропозицію укласти договір, відповіді про прийняття цієї пропозиції». Пропозиція укласти договір називається офертою і «має містити істотні умови договору і виражати намір особи, яка її зробила, вважати себе зобов'язаною у разі її прийняття» (ст. 641 ЦК України). Відповідь про прийняття пропозиції називається акцептом, який має бути повним і безумовним (ст. 642 ЦК України). Електронний договір у цьому плані не є винятком. Він також укладається у два етапи: направлення оферти та її прийняття, акцепту (ч. 3 ст. 11 Закону про електронну комерцію). Особливістю є те, що й оферта, й акцепт направляються сторонами електронного договору в електронній формі. Із цього виникає те саме питання, яке поки що є проблемним: що є фіксацією змісту оферти і змісту акцепту. Ця особливість зумовлює й особливість електронного договору щодо змісту оферти як документу, в якому мають бути зазначені всі умови майбутнього електронного договору, адже акцепт має бути повним і безумовним, тобто містити

відповідь: «згоден на усі ці умови». Відповідно до ч. 2 ст. 11 Закону електронна оферта, окрім істотних умов, може містити інформацію про: – технологію (порядок) укладення договору (у тому числі технічні засоби ідентифікації сторони); – можливість і порядок внесення змін до умов договору та виправлення помилок; – спосіб зберігання та пред'явлення інформації в електронній формі й умови доступу до них; – умови виготовлення та отримання паперових копій електронних документів; – інші відомості [4, с. 397-398].

Таким чином, поняття форми договору можна визначити як спосіб відображення взаємного волевиявлення сторін договору щодо його змісту на відповідному носії інформації. Незважаючи на те, що законодавством України встановлено правило щодо укладення господарських договорів у письмовій формі, прийняття законів України «Про електронну комерцію», «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронний цифровий підпис» стало передумовою для запровадження в господарській діяльності такого правового інструменту, як електронний договір.

Література

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
3. Кучаковська Н. Правове регулювання укладення господарських договорів / Н. Кучаковська // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2016. – № 6 – С. 62-74.
4. Хижняк О.С. Електронний договір: правовий аспект та особливості його укладання / О.С. Хижняк // Мукачівський державний університет. – Вип. № 10. – 2017. – С. 396-401.
5. Черкашин С.В. Окремі аспекти укладення електронного договору / С.В. Черкашин, В.С. Мілаш // Право і суспільство. – 2016. – № 3(2). – С. 87-91.

УДК 346.543(043.2)

Журавльова В. Г., студентка,
Навчально-наукового юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Беззубов Д.О., д.ю.н., доцент

ПРАВОВІДНОСИНИ КОМЕРЦІЙНОЇ КОНЦЕСІЇ ЯК ЕФЕКТИВНА ФОРМА ІНВЕСТУВАННЯ

Франчайзинг є ефективною та гнучкою формою організації бізнесу та найбільш вигідною формою впровадження інновацій та залучення